

the investment attractiveness of Ukraine, its potential and the challenges facing the state in this area.

Ключові слова: *investment, Law of Ukraine, regulatory legal act, economic development.*

Науковий керівник:

Гусенко А.А.,

старший викладач

кафедри публічного управління та адміністрування

і міжнародної економіки,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 346.7:347.7:343.9

Правові аспекти цифровізації господарських відносин: виклики та перспективи

Катерина Козлова,

здобувач вищої освіти спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *у статті розглянуто ключові аспекти цифровізації господарських відносин та її правове регулювання. Проаналізовано основні виклики, пов'язані з недостатністю нормативно-правової бази, захистом персональних даних, оподаткуванням цифрової економіки, регулюванням криптовалют та штучного інтелекту. Визначено перспективи вдосконалення законодавства, гармонізації з міжнародними стандартами, розвитку електронного правосуддя та підвищення рівня кібербезпеки.*

Ключові слова: *цифровізація, господарські відносини, правове регулювання, кібербезпека, електронна комерція, смарт-контракти, штучний інтелект.*

Цифровізація господарських відносин є ключовим етапом трансформації сучасної економіки, що сприяє підвищенню ефективності бізнес-процесів, спрощенню ведення підприємницької діяльності та розширенню доступу до ринків. Використання цифрових технологій у фінансах, торгівлі, логістиці та інших сферах значно змінює традиційні господарські відносини. Проте ці зміни супроводжуються численними правовими викликами, що потребують відповідного нормативного регулювання. Недостатність законодавчої бази, проблеми захисту персональних даних, правовий статус криптовалют, оподаткування цифрової економіки та регулювання штучного інтелекту є лише частиною правових аспектів цифровізації.

Одна з головних проблем цифровізації господарських відносин – відсутність комплексного правового регулювання. Багато країн, включаючи Україну, стикаються з необхідністю розробки спеціального законодавства, яке б відповідало сучасним технологічним реаліям. На даний момент правове

регулювання цифрової економіки є фрагментарним і не враховує всіх особливостей новітніх технологій.

Важливим викликом є захист персональних даних та забезпечення кібербезпеки. Цифровізація призводить до накопичення величезних обсягів інформації, що вимагає надійних механізмів її захисту. Особливо актуальним є питання дотримання міжнародних стандартів, таких як Загальний регламент ЄС про захист даних (GDPR). Недостатній рівень кібербезпеки може спричинити значні економічні збитки для підприємств та споживачів.

Окремої уваги потребує питання оподаткування цифрової економіки. Традиційні методи оподаткування не завжди ефективні щодо нових бізнес-моделей, таких як електронна комерція, цифрові платформи та транснаціональні ІТ-компанії. Відсутність чітких правил щодо визначення податкового резидентства для цифрових компаній ускладнює справедливий розподіл податкових надходжень між державами.

Ще одним викликом є правовий статус криптовалют та технології блокчейн. В Україні ухвалено закон «Про віртуальні активи», проте його імплементація ще триває. У більшості країн криптовалюти залишаються недостатньо врегульованими, що створює ризики для інвесторів і користувачів. Також важливим є питання правового статусу смарт-контрактів, які є ключовим елементом блокчейн-технологій та автоматизованого виконання зобов'язань.

Використання штучного інтелекту у господарських відносинах також потребує нормативного врегулювання. Алгоритми, які приймають економічні рішення, можуть впливати на права і обов'язки суб'єктів господарювання, що створює ризики щодо визначення відповідальності за дії штучного інтелекту. Відсутність законодавчих норм щодо автономних рішень машинного навчання може призвести до значних юридичних колізій у разі виникнення спорів.

Ефективний розвиток цифрової економіки потребує вдосконалення правового регулювання у кількох ключових напрямках. Передусім необхідно розробити комплексне законодавство, що охоплюватиме всі аспекти цифровізації – від штучного інтелекту до блокчейну та електронної комерції. Також важливо адаптувати чинні нормативно-правові акти до умов цифрової трансформації.

Гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами є необхідною умовою для інтеграції у світову цифрову економіку. Важливими напрямами є імплементація принципів GDPR, адаптація європейських норм щодо електронної ідентифікації та кібербезпеки, а також впровадження міжнародних рекомендацій щодо оподаткування цифрових компаній.

Запровадження електронного правосуддя є ще одним перспективним напрямом цифровізації. Використання цифрових технологій у судових процесах дозволить пришвидшити вирішення господарських спорів та зменшити бюрократичне навантаження. Електронний документообіг у судовій системі також сприятиме більш ефективному захисту прав суб'єктів господарювання.

Підвищення рівня кібербезпеки має стати пріоритетом для держави та бізнесу. Важливим є створення ефективних механізмів контролю та запобігання

кібератакам, розвиток технологій захисту персональних даних, а також удосконалення механізмів державного контролю за кіберзагрозами.

Стимулювання інновацій у сфері цифрової економіки є важливим чинником конкурентоспроможності держави. Запровадження податкових стимулів, державних грантів для розвитку технологічних стартапів та створення цифрових бізнес-інкубаторів сприятиме розширенню цифрової екосистеми та залученню інвестицій.

Цифровізація господарських відносин відкриває нові можливості для економічного розвитку, проте супроводжується значними правовими викликами. Серед основних проблем – недостатність нормативно-правової бази, питання кібербезпеки, оподаткування цифрової економіки та регулювання штучного інтелекту.

Вирішення цих викликів потребує комплексного законодавчого підходу: гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, запровадження електронного правосуддя, посилення захисту персональних даних та стимулювання цифрових інновацій. Формування ефективної системи правового регулювання цифрової економіки забезпечить стабільний розвиток бізнесу, підвищить інвестиційну привабливість країни та сприятиме її інтеграції у світову цифрову економіку.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про електронну комерцію" від 03 вересня 2015 р. № 675-VIII // Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19>. – Дата звернення: 25.02.2025
2. Закон України "Про захист персональних даних" від 01 червня 2010 р. № 2297-VI // Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>. – Дата звернення: 25.02.2025
3. Закон України "Про віртуальні активи" від 17 лютого 2022 р. № 2074-IX // Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20>. – Дата звернення: 25.02.2025
4. Ковальчук Ю. В. Блокчейн та криптовалюти: правові аспекти. – Київ: Юрінком Інтер, 2021. – 256 с.
5. Васильєв О. П. Штучний інтелект у правовій системі. – Харків: Право, 2022. – 312 с.

Abstract: *The article examines key aspects of the digitalization of economic relations and its legal regulation. The main challenges associated with the inadequacy of the regulatory framework, personal data protection, taxation of the digital economy, regulation of cryptocurrencies and artificial intelligence are analyzed. Prospects for improving legislation, harmonization with international standards, development of electronic justice and increasing the level of cybersecurity are identified.*

Keywords: *digitalization, economic relations, legal regulation, cybersecurity, electronic commerce, smart contracts, artificial intelligence.*

Науковий керівник:
Гусенко А.А.,
старший викладач
кафедри публічного управління та адміністрування
і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет

УДК 338.2:346.7

Зелена економіка та її роль у формуванні сучасного господарського права

Олена Матющенко,

здобувач вищої освіти спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *Розглянуто концепцію зеленої економіки та її вплив на формування сучасного господарського права. Проаналізовано екологічні стандарти, екологічне підприємництво та правові механізми стимулювання сталого розвитку. Визначено ключові напрями адаптації господарського законодавства до викликів екологізації економічної діяльності.*

Ключові слова: *зелена економіка, господарське право, екологічна відповідальність, правове регулювання.*

Зелена економіка - це напрям в економічній науці, що виник протягом останніх двох десятиліть, який розглядає економіку як залежну від природного середовища, в якому вона існує, і як частину цього середовища.

Концепція зеленої економіки включає в себе ідеї з багатьох інших напрямків економічної науки та філософії, таких як феміністична економіка, постмодернізм, ресурсо-орієнтована економіка, екологічна економіка, економіка довкілля, антиглобалізм та теорія міжнародних відносин.

Основні риси цієї економіки можна узагальнити так:

- використання відновлюваних ресурсів;
- замкнені цикли використання ресурсів;
- матеріальні компоненти в гармонії з екосистемою;
- стабільний промисловий метаболізм;
- дематеріалізація метаболізму;
- ефективне зберігання енергії;
- режим постійної самооптимізації технічних систем;
- режим постійного самовдосконалення соціально-економічних систем;
- не перевищення екологічних порогів;